

PROCEDURA PODEJMOWANIA INTERWENCJI W SYTUACJI PODEJRZENIA STOSOWANIA LUB STOSOWANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

1. Definicja przemocy domowej.

Pod pojęciem „przemoc domowa” – należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- 1) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- 2) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- 3) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- 4) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- 5) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

2. Rodzaje przemocy domowej.

- 1) **przemoc fizyczna** – to każde intencjonalne działanie sprawcy, mające na celu przekroczenie granicy ciała dziecka. Często powoduje różnego rodzaju urazy.
- 2) **przemoc psychiczna** („maltretowanie psychiczne”¹) – to powtarzający się wzorec zachowań opiekuna lub skrajnie drastyczne wydarzenie (lub wydarzenia), które powodują u dziecka poczucie, że jest nic nie warte, złe, niekochane, niechciane, zagrożone i że jego osoba ma jakąkolwiek wartość jedynie wtedy, gdy zaspokaja potrzeby innych.

Wyróżnia się sześć form maltretowania psychicznego:

- a) odtrącanie (werbalne i niewerbalne wrogie odrzucanie lub poniżanie);
- b) zastraszanie;
- c) wyzyskiwanie/przekupstwo;
- d) odmowa reakcji emocjonalnych (ignorowanie potrzeb dziecka, nieokazywanie pozytywnych uczuć, brak emocji w interakcji z dzieckiem);
- e) izolowanie (odmawianie dziecku kontaktów z rówieśnikami i dorosłymi);
- f) zaniedbywanie rozwoju umysłowego, nauki, zdrowia, opieki medycznej.

Krzywdzenie psychiczne dziecka to kategoria, w której najczęściej nie ma widocznych dowodów winy sprawcy.

Występują natomiast u dziecka objawy jako konsekwencja tego rodzaju przemocy. Podstawowym narzędziem zatrzymania przemocy psychicznej jest praca z rodziną, która odbywać się może w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

¹ Za definicją Amerykańskiego Stowarzyszenia Profesjonalistów Przeciwdziałających Krzywdzeniu Dzieci

Procedura nr 20

- 1) **przemoc seksualna** – według Światowej Organizacji Zdrowia przemoc seksualna to zaangażowanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest on lub ona w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, naruszająca prawo i obyczaje danego społeczeństwa. Z wykorzystywaniem seksualnym mamy do czynienia wtedy, gdy występuje ono pomiędzy dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem i innym dzieckiem, w sytuacji zależności, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w stosunku opieki, zależności, władzy. Celem takiej aktywności jest zaspokojenie potrzeb innej osoby.

Aktywność taka może obejmować:

- a) nakłanianie lub zmuszanie dziecka do udziału w jakichkolwiek prawnie zabronionych czynnościach seksualnych;
 - b) wykorzystywanie dziecka do prostytucji lub innych nielegalnych praktyk seksualnych;
 - c) wykorzystywanie dziecka do produkcji przedstawień i materiałów pornograficznych.
- 2) **zaniedbywanie** – to jedna z form krzywdzenia dziecka polegająca na incydentalnym bądź chronicznym niezaspokajaniu jego potrzeb oraz nierespektowaniu podstawowych praw, powodująca zaburzenia jego zdrowia, a także generująca trudności rozwojowe (prof. Maria Kolankiewicz).

Ta forma przemocy wskazuje na potrzebę szerszej diagnozy systemu rodzinnego pod kątem wydolności wychowawczej rodziców.

3. Zgłaszanie przemocy domowej przez pracowników szkoły.

- 1) Każdy pracownik szkoły, który zauważy lub podejrzewa u ucznia symptomy krzywdzenia, jest zobowiązany zareagować – jeśli to konieczne, udzielić pierwszej pomocy.
- 2) Pracownik w trybie pilnym przekazuje informację o zaobserwowanym zdarzeniu pedagogowi szkolnemu lub wychowawcy oraz dyrektorowi szkoły.
- 3) Pedagog szkolny/psycholog wysłuchuje relacji ucznia dbając o zachowanie dyskrecji.
- 4) Pedagog/psycholog wzywa do szkoły rodziców/opiekunów prawnych pokrzywdzonego dziecka.
- 5) Pedagog/psycholog informuje rodziców/opiekunów o możliwościach uzyskania pomocy na terenie szkoły oraz placówkach specjalistycznych.
- 6) W sytuacji gdy podejrzenia się potwierdzą lub występują uzasadnione wątpliwości Dyrektor szkoły podejmuje decyzję o wdrożeniu procedury „Niebieska Karta” i wyznacza pracownika, który ją przeprowadza.
- 7) Dyrektor szkoły powołuje zespół odpowiedzialny za współpracę z instytucjami pomocowymi.
- 8) Zespół monitoruje sytuację dziecka.
- 9) Członkowie zespołu biorą udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego opracowującego strategię działań względem całej rodziny a w szczególności względem ofiary i sprawcy przemocy.